

Als wij in Nederland maar blijven zorgen, dat de rechter niet noodig zal zijn om ons te herinneren aan onze verplichtingen om onze eischen niet te overdrijven, zullen wij ook zelden de hulp van den rechter noodig hebben tegen ondankbaren.

ZUINIGHEID MET GENEESMIDDELEN. — De geneeskundige medewerker van de *N. R. Ct.*, wiens anonymiteit ons minder zou hinderen, als hij niet zoo vaak van achter dat bolwerk zijn pijlen afschoot zoowel op zijn collega's in het algemeen als op bepaalde personen, die in het volle daglicht werken, zegt, hiervan afgezien, soms dingen, die onze aandacht verdienen. Zóó, als hij aandringt op zuinig voorschrijven van geneesmiddelen, want ondanks alle waarschuwingen gaan velen voort met het voorschrijven van spécialités en „verpakkingen” waar men met het magistrale recept ten minste hetzelfde zou bereiken, en dan tevens zou weten wát men voorschrijft — iets, wat enkelen onzer niet altijd schijnt te interesseeren.

Verder schrijft hij: „In aansluiting aan dit alles willen wij tot slot pleiten voor de instelling van een geneeskundig-pharmaceutische bezuinigingscommissie of bezuinigingsinspectie.

Dit voorstel, dat nauwelijks commentaar behoeft, wordt dezerzijds, zoowel aan de belangstelling van het ministerie van financiën als in de aandacht van de hoofdbesturen der Maatschappij tot bevordering der Geneeskunde en der Pharmacie aanbevolen. Er kunnen om maar één voorbeeld te noemen, nog steeds kapitalen bezuinigd worden op de exploitatie der vele rijksklinieken en rijksinrichtingen van geneeskundigen of pharmaceutischen aard, op de exploitatie van ziekenhuizen en krankzinnigengestichten. De eenige moeilijkheid is om personen te vinden, die de noodige zakenkennis aan geneeskundige kennis paren en voldoende overwicht hebben om hun meening ingang te doen vinden. Tot op zekere hoogte zou men aan deze moeilijkheid tegemoet kunnen komen door niet één of meer geneeskundige pharmaceutische bezuinigingsinspecteurs maar een kleine bezuinigingscommissie uit een of meer practische artsen en één of meer zakenmensen bestaande te benoemen. Wij zijn overtuigd dat elke bezuinigingsinspecteur met, zeg f 10000.— salaris, gemakkelijk een bezuiniging van f 100000.— op de begrooting van staat, provincie en gemeente zal kunnen bewerkstelligen”.

VRIJE GENEESMIDDELKEUZE. — In het *Pharm. Weekblad* van 29 Juli wijst H. er op, dat naast het vraagstuk der vrije artsen- en apothekerskeuze ook nog dat der vrije geneesmiddelekeuze bestaat, dat evenwijdig loopt met dat der vrijheid in keuze van geneeskundige behandeling — waarmede H. bedoelt het relletje van de drie andere H.'s.

Moet de overheid alleen ervoor zorgen, dat er goede geneesmiddelen en goede artsenijbereiders zijn, of ook ertegen waken dat onbevoegden geneesmiddelen bereiden en dat slechte en schadelijke geneesmiddelen worden geweerd uit den vrijen handel. Oppervlakkige lieden zeggen, dat ieder de geneesmiddelen moet mogen zoeken, die hij begeert. De internationale pogingen om den handel in bedwelmende middelen te regelen, het verbod van verkoop van afdrijvingsmiddelen, in sommige landen de regeling van den handel in patentmiddelen, zijn bewijzen, dat verantwoordelijke lichamen er anders over denken.

De tegenwerping, dat het verbod van sommige spécialités een aanbeveling van de andere zou zijn, geldt tegen alle keuringsdiensten en ook tegen diploma's. Niet iedere gediplomeerde is volmaakt.

Natuurlijk mogen alleen zakelijke gronden gelden bij de afwijzing van sommige middelen.

Een tweede vraag is: moeten leden van ziekenfondsen alle middelen kunnen krijgen, die zij begeeren? Om geldelijke redenen is dit ongewenscht.

De verzekerden daarentegen geven meer blijk, vrije geneesmiddelkeuze dan vrije apothekerskeuze te wenschen. H. meent, dat in de toekomst ook spécialités zullen moeten worden toegestaan, gelijk men specialisten toestaat, hoewel volgens oude begrippen ook met de hulp van den huisarts had kunnen worden volstaan.

Zulk een manke vergelijking had ik van H. nooit durven verwachten. De specialist doet het beter. En als een middel, nòg zoo duur, het beter doet dan een goedkoop, dan moet het ziekenfonds het toestaan. Maar de specialité doet het *niet* beter; men weet veelal nauwelijks, wat er in is. Wie zelf zijn geneesmiddelen betaalt, mag voor zijn geld spécialités koopen; hij mag het ook in het water gooien. Maar een economische instelling mag dit niet doen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

KINDERSTERFTE TEN PLATTEN LANDE.

De stukken van collega BARENTSEN zijn goed, omdat zij ons tot de kern van de betreffende vraagstukken brengen, en voortreffelijk omdat zij zonder eenige bijgedachten en nevenbedoelingen uit de pen zijn gevloeid. Trouwens, 13 jaar onder dergelijke omstandigheden te arbeiden, doet de lust om coquet en gewichtig te doen met hygiënische vraagstukken, of, om het modewoord te gebruiken de sociale geneeskunde wel vergaan. En nevenbedoelingen zullen hem verre zijn, immers dan had de „sociale geneeskunde” hem allang wel een beter baantje bezorgd.

De „schrijftafelhelden en hervormers” kunnen er nu uit leeren, dat de oplossing niet te vinden is door over het land uit te strooien een zoo groot mogelijk aantal huisbezoeksters van diverse pluimage, noch door toevoeging van al of niet rondreizende, bijzonder onderlegde, vooral „sociaal” onderlegde, specialisten.

Immers wat baat dat alles, wanneer de huismoeders òf geen tijd hebben de hygiënische voorlichting aan te hooren, òf, als zij dien tijd wel hebben, die voorlichting niet kunnen begrijpen, òf, als zij èn tijd èn verstand hebben, haar de middelen ontbreken om al die fraaie woorden in daden om te zetten. En zoo moet men nu eerst het feit eens goed onder de oogen zien, *dat de gemiddelde Nederlandsche vrouw niet bij machte is de voorlichting van geneesheer, wijkzuster of huisbezoekster te verstaan, te begrijpen en tot geestelijk eigendom te maken.* Ook op heden vinden zij vrijwel alles, wat wij zeggen, „gedaas” behalve als de angst hen te pakken heeft.

Al of niet verplicht aanvullingsonderwijs voor meisjes van 16 tot 18 jaar in huishoudelijke en hygiënische zaken is een middel, dat de a.s. huismoeders ontvankelijk kan maken voor de raadgevingen van huisdokters, wijkzusters en huisbezoeksters.

Een ander feit, eveneens van belang om goed op zijn beteekenis te schatten, is: dat bij, in het algemeen gesproken, burgemeesters, leden van gemeenteraden en burgerlijk armbestuur een volkomen en afdoend gemis bestaat aan ook maar eenigermate primitieve begrippen van de hygiënische en geneeskundige noodzakelijkheden in hun gemeente. Trouwens, er is van uit den Haag de laatste jaren zooveel georganiseerd, gepropageerd, geageerd, dat de uitvererende machten ten platten lande vrijwel klank- en woorddoof zijn geworden en wellicht ook letterblind.

Ten slotte dank ik als dorpdokter collega BARENTSEN voor zijn stukken in ons *Tijdschrift*, die het verhitte en vermoeide brein van onze hervormers aan de schrijftafel wat rust en tot wat nadenken moge brengen.

Puttershoek, 7 Augustus 1922.

F. HERS.

POLYARTHRITIS RHEUMATICA MET STAPHYLOCOCCAEMIE.

I.

In het *Tijdschrift* van 5 Augustus j.l. schrijft collega KNÜPPE een casuistische mededeeling onder dezen titel. De schrijver beoogt daarmee, de Nederlandsche artsen op te wekken, het bloed hunner lijdens aan polyarthritis rheumatica bacteriologisch te laten onderzoeken, opdat misschien daardoor in de toekomst de aetiologie dier ziekte bekend zal worden. Dit streven is zeker lofwaardig.